

BULGARİSTAN

ELEKTRONİK ÜRÜNLER SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: Kasım 2025

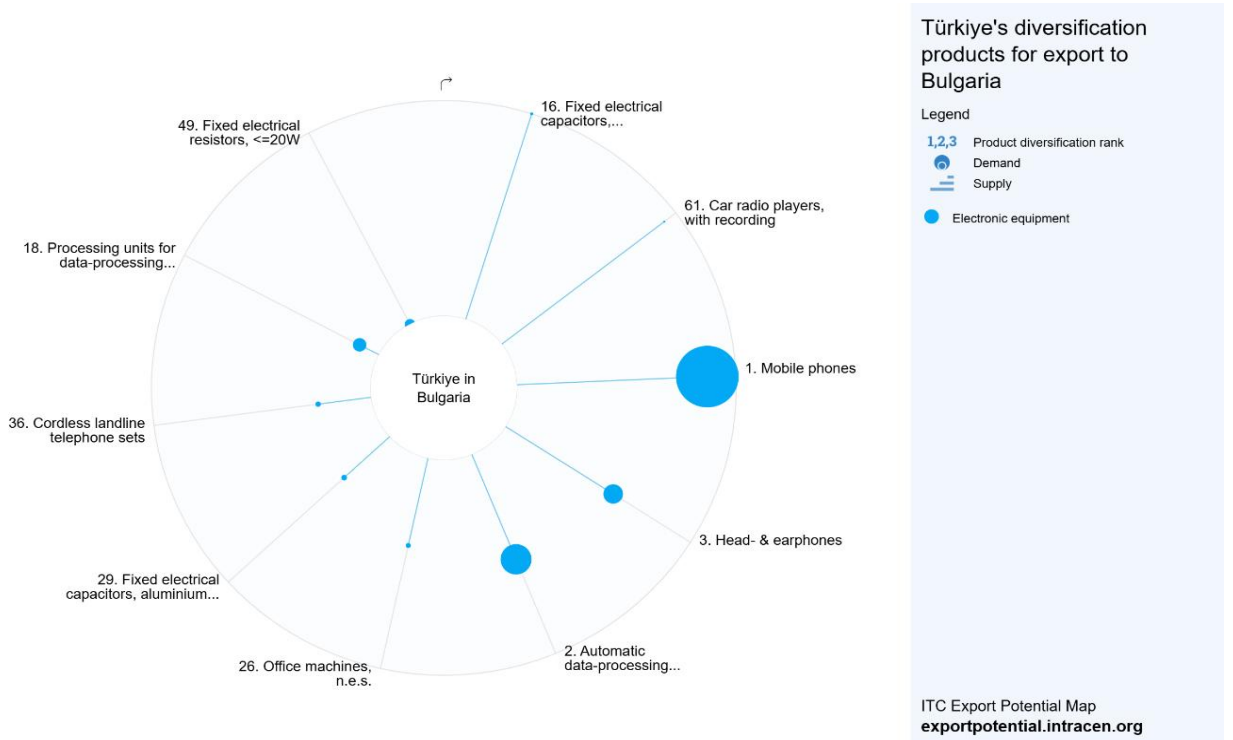
Raporu Hazırlayan: Burgaz Ticaret Ataşeliği

BULGARİSTAN ELEKTRONİK ÜRÜNLER SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Giriş

Bilindiği üzere T.C. Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Temsilciliklerinin en önemli görevlerinden bir tanesi ülkemiz ihracatına katkı sağlamak üzere firmalarımızı gerekli bilgilerle donatarak ihracatımızın artırılmasına katkı sağlamaktır. Bu nedenle Bulgaristan'daki temsilciliklerimiz olarak belirli aralıklarla farklı sektörlerle ilişkin bilgi notları hazırlayarak söz konusu alanda ihracatçı firmalarımızın bilgilendirilmesi hedeflenmektedir. T.C. Burgaz Başkonsolosluğu Ticaret Ataşeliği olarak hazırladığımız tekstil sektörü raporunun ardından ikinci raporumuz olan elektronik ürünler sektörüne ilişkin bu raporumuzla faydalı olabilecek bilgileri bir araya toplamak amaçlanmıştır.

Ülkemizin son dönemde ihracatı ciddi oranda artmakla beraber daha da ileriye gidebilmek amacıyla ülkemizin geleneksel ihracat ürün sepetinde bulunmayan ancak katma değeri yüksek olabilecek elektronik ürünler alanında da bir rapor hazırlanmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. International Trade Chamber (ITC) tarafından hazırlanan "Export Potential Map"ten alınan aşağıdaki grafikte ülkemizin Bulgaristan'a ihracatını çeşitlendirmek için elektronik ürünler sektörü altında yer alan ilk on ürün sıralanmaktadır.

Söz konusu grafikte ortada yer alan "Türkiye in Bulgaria" ibaresinden çemberin dış sınırına doğru uzanan çizgilerin uzunluğu ülkemizin söz konusu üründe arz kabiliyetini, mavi dairelerin büyüklüğü ise Bulgaristan'ın söz konusu ürüne ilişkin talebi temsil etmektedir. Örneğin, yukarıdaki grafikte 8532.25 Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) altında yer alan sabit elektrik kapasitörü ülkemizin en yüksek arz kabiliyeti olan ürün olarak karşımıza çıkarken, 8517 GTP'i altında yer alan cep telefonları Bulgaristan'ın en fazla talep ettiği ürün olarak sıralanmaktadır. Yukarıdaki tablo ülkemizin arz kabiliyeti en yüksek olanından en düşük olanına göre sıralanmıştır.

Bu şekilde bir analiz yapılmasının nedeni ülkemizin ihracatını hem katma değeri daha yüksek hem de yeni ürünlerle çeşitlendirerek ülkemizin birim başına ihracat değerini artırarak ihracat potansiyelimizi daha yukarılara çekme olanaklarını değerlendirmektir. Raporda yalnızca 85. Fasıla odaklanılmıştır. Böylelikle her ne kadar söz konusu faaliyet alanı altında başka GTİP’lerde yer alan ürünler bulunuyor olsa da basit bir yaklaşım sunmak hedeflenmiştir.

Elektronik Ürünler Sektörüne İlişkin Bilgiler:

1. Ülke Pazarında Elektronik Sektörü

1.1 Elektronik Ürünler Sektöründe Üretim

Bulgaristan’da “tüketici elektroniği” olarak sınıflandırılabilen ürünlerde 2025 yılında yaklaşık 1 milyar Euro değerinde cironun olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu sektörde son yılların trendleri incelendiğinde bileşik yıllık büyüme oranı olarak %1,5-2 civarı bir büyüme olduğu tahmin edilmektedir. Satışlar aynı dönem için miktarsal olarak ele alındığında söz konusu oranın %0,5-0,6 civarında olduğu değerlendirilmektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları ve Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgiler

Bulgaristan’da ortalama üretici fiyatları hakkında bilgiye ulaşmak zor olmakla beraber kişi başına yaklaşık 140-150 euro tutarında ciro elde edildiği tahmin edilmektedir. Kişi başı cironun ise yine son yılların trendleri ele alındığında %2-3 civarı bileşik yıllık büyüme oranına tekabül ettiği tahmin edilmektedir.

Bununla birlikte, birim başına satış fiyatının elektronik sektörünün genelinde 100-110 euro civarında olduğu tahmin edilmektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Raporun 4.2’inci maddesi altında anılan kurum ve kuruluşlara ulaşma konusunda bilgiler paylaşılmaktadır. İlgilenenlerin gerek söz konusu kaynaklardan faydalanarak gerekse Bulgaristan’da bulunan Sofya Ticaret Müşavirliğimiz, Filibe Ticaret Ataşeliğimiz ve Burgaz Ticaret Ataşeliğimize başvurarak bu konuda bilgi edinmesi mümkündür.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Elektronik Sektöründe Bulgaristan’ın En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

85. Fasıll	Ülke Adı	İthalat Değeri 2024 Yılı (1.000 Euro)	Oran %
1	Çin	1.812.935	33,06
2	Almanya	578.190	10,54
3	Çekya	301.483	5,50
4	Türkiye	257.854	4,70
5	İtalya	220.097	4,01
6	Macaristan	210.013	3,83
7	Romanya	154.961	2,83
8	Vietnam	138.448	2,52

9	Polonya	132.114	2,41
10	Hollanda	131.244	2,39

2.2 Elektronik Sektöründe Bulgaristan'ın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

85. Fasil	Ülke Adı	İthalat Değeri 2024 Yılı (1.000 Euro)	Oran %
1	Almanya	1.093.017	22,90
2	İtalya	307.223	6,44
3	Çekya	297.050	6,22
4	Romanya	286.472	6,00
5	İspanya	189.198	3,96
6	Türkiye	177.594	3,72
7	Fransa	173.791	3,64
8	İsviçre	163.454	3,42
9	Polonya	129.954	2,72
10	ABD	124.682	2,61

2.3 Elektronik Sektöründe Bulgaristan'ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (İlk 10 ürün)

85. Fasil	GTP 6	İthalat Değeri 2024 Yılı (1.000 Euro)	Türkiye'den 2024 Yılı İthalatı (1.000 Euro)	Türkiye'den İthalatının Payı 2024 Yılı (%)
1	8517.13	634.632	0	0
2	8538.90	329.419	7.881	2,39
3	8541.43	258.597	8	0,00
4	8517.62	206.997	300	0,14
5	8542.31	204.695	18	0,01
6	8507.60	196.713	26	0,01
7	8504.40	184.744	1.236	0,67
8	8543.70	182.719	801	0,44
9	8528.72	167.601	8.325	1,97
10	8544.49	154.644	54.659	35,35

2.4 Elektronik Sektöründe Bulgaristan’ın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (İlk 10 ürün)

85. Fasil	GTP 6	İhracat Değeri 2024 Yılı (1.000 Euro)	Türkiye’ye İhracatı (Euro)	Türkiye’ye İhracatının Payı (%)
1	8537.10	527.066	3.063	0,58
2	8542.31	498.457	118	0,02
3	8538.90	427.794	7.985	1,87
4	8544.30	328.091	35.600	10,85
5	8517.13	191.940	135	0,07
6	8536.20	189.259	8.863	4,68
7	8544.49	141.993	27.855	19,62
8	8507.10	117.395	302	0,26
9	8536.50	102.453	4.267	4,16
10	8536.90	98.535	10.153	10,30

3. Elektronik Sektöründe Ülkemizden Bulgaristan’a İhracat (Değer ve Miktar)

GTP 6	Değer (1.000 Euro)			Miktar (Ton)		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
8544.49	65.577	67.216	54.659	9.350	10.380	9.419
8516.60	15.694	15.748	18.835	3.414	3.478	3.823
8504.22	10.548	20.483	18.406	1.748	2.970	2.898
8537.10	4.321	12.499	14.291	264	510	469
8544.42	7.004	7.111	10.213	609	509	608
8504.23	857	1.437	8.851	154	136	813
8544.60	9.181	10.473	8.770	1.939	2.494	1.740
8542.39	5.696	5.114	8.734	33	43	84
8528.72	17.501	19.179	8.325	876	1.035	430
8538.90	5.976	7.109	7.881	366	484	544

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Bulgaristan’ın, özellikle ülkemize oranla daha küçük bir ülke olması sebebiyle ülkeyi bütün olarak değil de şehir şehir ele almak pazarın ciddi oranda daralmasına ve analizin zorlaşmasına sebebiyet verebilir Ancak yine de fikir vermesi açısından Bulgaristan’ın nüfus olarak en büyük şehirleri Sofya, Filibe, Varna, Burgaz ve Stara Zagora olup söz konusu şehirler Bulgaristan nüfusunun yaklaşık %47’sini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, Google Trends hizmeti de kullanılarak belirli dönemlerde elektronik sektöründe hangi bölgelerde daha fazla ilgi olduğuna ilişkin bir fikir edinilebilir. Örneğin, Bulgarca akıllı telefon anlamına gelen “Смартфон” kelimesi aratıldığında en çok Plevne, İvraca ve Sliven gibi bölgelerde arama yapıldığı görülmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki söz konusu hizmette yüksek oranda arama her zaman sayısal olarak yüksek arama anlamına gelmemektedir. Bu nedenle söz konusu hizmetin yalnızca fikir vermek amacıyla kullanılması ve

genel talep analizine hizmet etmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, daha farklı anahtar kelimelerle analizin desteklenmesi hedef bölge belirlemede faydalı olabilir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Elektronik ürünler alanında faaliyet gösteren STK'lara ilişkin iletişim bilgileri raporun Ek'inde sıralanmıştır. Bununla birlikte potansiyel alıcılara ilişkin iletişim bilgileri için "[Müşavire Danışın](#)" platformu üzerinden iletişime geçilerek Bulgaristan'da bulunan yurt dışı temsilciliklerimizden bilgi edinilebilir.

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Yukarıda belirtilen kaynağa ek olarak potansiyel alıcı firmalara ulaşmak adına aşağıda yer alan veri kaynakları kullanılabilir. T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Kolay İhracat Platformu"ndan da kurumsal üyelik yapılması halinde ithalatçı listelerine erişim sağlanabilir. Bununla birlikte aşağıda yer alan veri tabanları da potansiyel alıcıları araştırmak konusunda fayda sağlayabilecek veri tabanlarıdır:

- a. <https://newregister.bcci.bg/edipub/>
- b. <http://www.investbulgaria.com/searchCompany.php>
- c. <http://www.business.bg/en>
- d. http://www.informator.bg/cgi-bin/index.pl?_state=Categories&LANG=en
- e. <https://www.goldenpages.bg/>

Son olarak, Google araması için daha odaklanmış şekilde arama yapmak da faydalı bir yöntemdir. Örneğin, yukarıdaki sitelerden birisi olan <http://www.business.bg> sitesinde Bulgaristan özelinde şehir ve sektör spesifik olarak pek çok firmaya ilişkin bilgiye ulaşmak mümkündür. Bunun için Google arama çubuğuna örneğin "electronics Burgas site:business.bg" şeklinde yazarak araştırma yapılırsa Burgaz şehri özelinde elektronik ürünler sektörüne ilişkin firma iletişim bilgilerine ulaşılabilir. Bu yalnızca bir örnek olup pek çok farklı şekillerde bu arama komutları geliştirilerek internet üzerinden pek çok firmaya ilişkin iletişim bilgilerine bu şekilde ulaşılabilir.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Söz konusu alanda zorunlu belgeler:

- Gümrük Beyannamesi
- Menşe Şahadetnamesi (A.TR Eşliğinde AB ile ihdas edilen Gümrük Birliği kapsamı tercihli tarifeden faydalanılabilir.)
- Konşimento
- Fatura ve taşıma listesi

aranmaktadır. Bununla birlikte ürünün niteliğine göre farklı belgeler gerekli olabilir. Bunun için ürünün Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (HS code) ile bu raporun en sonunda belirtilen Access2Markets veri tabanına ve örneğin ITC Market Access Map gibi bir veri kaynağına başvurarak daha detaylı bilgi almak faydalı olabilir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Sektörde zorunlu olarak sevk öncesi inceleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

4.5 Sektörde İhale Yayınlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Bulgaristan’da gerçekleştirilen kamu ihalelerine “Dış Talep Bülteni”nden ulaşabilirsiniz. Bununla birlikte T.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliğimizce <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/bulgaristan/raporlar/musavirlik-raporlari> adresinde kamu ihalelerine ilişkin bilgiler listelenmektedir.

4.6 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Bulgaristan, Avrupa Birliği üyesi olması sebebiyle Bulgaristan pazarına girişte ülkemiz ile AB arasında ihdas edilen Gümrük Birliği hükümleri geçerlidir. Dolayısıyla A.TR Belgesi eşliğinde tercihli tarifeden faydalanarak ihracatın gerçekleştirilmesi elektronik ürünler sektörü açısından mümkündür.

4.7 Sektörde Etiketleme, Ambalajlama ve Standartlar

Elektronik ürünler sektöründe elektrikli cihazlarda enerji etiketleri ve atıklarla ilgili WEEE etiketlerinin bulunması gerekmektedir. Bununla birlikte ilgili direktiflere uygunluğu gösteren CE işareti’nin de iliştirilmesi gerekmektedir. Diğer gerekliliklere <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/bulgaristan/raporlar/musavirlik-raporlari> adresinde yer alan “2025 Bulgaristan Pazar Bilgileri Notu” ulaşılabilir. Ayrıca her ürün için ayrı gereklilikler olabileceği için her ihracat sürecinde sevkiyattan önce GTİP bilgisi ile ürüne spesifik olarak gerekliliklerin Access2Markets Veri Tabanı ya da [TARIC](#) Veri Tabanı’ndan araştırılması önem arz etmektedir.

Bununla birlikte Avrupa Birliği’nde ve Bulgaristan’da yürürlükte bulunan tarife dışı engeller hakkında bilgi edinmek için <https://i-tip.wto.org/goods/Default.aspx> adresinde yer alan Dünya Ticaret Örgütü’nün veri tabanına başvurulabilir.

4.8 Lojistik

Bulgaristan ile ülkemiz arasında en fazla tercih edilen taşıma modu karayoludur. Bununla birlikte özellikle yüksek hacimli taşımalarda denizyolu ve demiryolu da kullanılmaktadır. Sınır kapılarındaki yoğunluğa göre taşımalar ortalama birkaç gün sürebilmektedir.

4.9 Dağıtım Kanalları

Bulgaristan’da elektronik ürün satışları büyük oranda (yaklaşık %80) internet üzerinden gerçekleşmekle birlikte Technopolis, Technomarket, Techmart ve Zora mağazalarında da satış yapılmaktadır. Söz konusu marketler özellikle Bulgaristan’ın büyük şehirlerinde bulunmaktadır.

4.10 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

4.10.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Elektronik ürünler birçok Bulgaristan ve uluslararası web sitesinden satın alınabilir. En popüler Bulgaristan mağazaları arasında Technopolis, Technomarket, Emag.bg, Ardes.bg, PCStore.bg, Ozone.bg, Plesio.bg ve Jar Computers bulunmaktadır. Bu mağazaların tümü dizüstü bilgisayarlar, telefonlar, televizyonlar, bileşenler ve oyun çevre birimleri gibi geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır. Uluslararası platformlar arasında Bulgaristan'a teslimat yapanlar arasında Amazon (özellikle Amazon.de), Aliexpress, eBay, Geekbuying ve Banggood öne çıkmaktadır.

4.10.2 Bulgaristan'da Özel Günler

Tarih	Açıklama
1 Ocak	Yılbaşı
14 Şubat	Bağcılar Bayramı ve Sevgililer Günü
3 Mart	Kurtuluş Günü
8 Mart	Kadınlar Günü
1 Mayıs	İşçi Bayramı
6 Mayıs	Aziz George ve Cesaret Günü
24 Mayıs	Bulgar Eğitim, Kültür ve Slav Günü
1 Haziran	Uluslararası Çocuk Bayramı
2 Haziran	Botev ve Özgürlük Uğruna Ölenler Günü
6 Eylül	Birleşme Günü
22 Eylül	Bağımsızlık Günü
1 Kasım	Eğitim Kurumları için tatil günü
21 Kasım	Hristiyan Aile Günü
24 Aralık	Noel Arefesi
25-26 Aralık	Noel

Yukarıda belirtilen özel günlerde Bulgaristan'da bir araya gelme ve hediyeleşme yaygın bir kültürdür. Bu nedenle, söz konusu nedenlerle diğer tüm sektörlerle birlikte elektronik ürünler sektörü satışlarında da bir canlanma olması muhtemel olarak değerlendirilmektedir.

4.10.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

2025 yılının sonunda Bulgaristan'da en popüler sosyal ağlar Facebook, Instagram, Messenger, LinkedIn ve TikTok'tur. NapoleonCat verilerine göre, Facebook 4,48 milyon kullanıcıyla ülkenin nüfusunun %67'sinin üye olduğu en fazla üye sayısına sahip sosyal medya platformu konumdadır. Messenger'ın 3,76 milyon aktif kullanıcısı, Instagram'ın ise 2,12 milyon kullanıcısı bulunmaktadır. Buna ek olarak, WMTips'in araştırmasına göre Facebook %89 pazar payıyla lider konumdadır. Aynı araştırmaya göre Facebook'u %41,2 ile Instagram ve %36,3 ile X (eski adıyla Twitter) takip etmektedir.

4.10.4 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Bulgaristan'daki e-ticaret kuralları, tüketicileri korumak, adil ve şeffaf bir çevrimiçi ticaret sağlamak amacıyla hem ulusal mevzuata hem de Avrupa direktiflerine dayanmaktadır. Aşağıda bazı temel gereklilikler sıralanmaktadır:

- Tüccar hakkında bilgi: Çevrimiçi mağaza, şirket hakkında bilgileri (ad, adres, EİK, iletişim bilgileri vb.) açık bir şekilde sunmalıdır.
- Tüketicilerin hakları: Tüketiciler, bazı istisnalar dışında (örneğin kişiselleştirilmiş ürünler), satın aldıkları ürünü açıklama yapmadan 14 gün içinde iade etme hakkına sahiptir (ürünün teslim alındığı tarihten itibaren).
- Fiyatlar ve ücretler: Fiyatlar, tüm vergiler ve ek ücretler (nakliye, işlem vb.) dahil olmak üzere açık olmalıdır.
- Sözleşme: Çevrimiçi siparişlerde, koşulları erişilebilir ve açık olan geçerli bir sözleşme imzalanmalıdır.
- Teslimat: Teslimat süreleri ve yöntemleri konusunda netlik olmalıdır.
- Kişisel verilerin korunması: Satıcı, müşterilerin kişisel verilerini işlerken GDPR (Kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenleme) gerekliliklerine uymakla yükümlüdür.
- Şikâyetler ve garantiler: Müşteriler, kusur veya uyumsuzluk durumunda garanti ve şikâyet hakkına sahiptir.
- Elektronik ödemeler: Ödemeler güvenli olmalı ve ödeme sistemleri güvenlik düzenlemelerine uygun olmalıdır.
- Anlaşmazlıklar: Satıcılar, anlaşmazlıkların mahkeme dışı çözümü için mevcut seçenekler hakkında bilgi vermekle yükümlüdür.

4.10.5 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri

Bulgaristan'da e-ticaret lojistik hizmetleri, müşterilere hızlı ve güvenilir mal teslimatı açısından ciddi önem arz etmektedir. Ekspres teslimat ve sipariş karşılama hizmetleri sunan şirketler arasında hem uluslararası hem de yerel oyuncular bulunmaktadır. En popüler olanlardan bazıları şunlardır:

- Speedy
- Econt Express
- DPD Bulgaria
- Speedy Fulfillment
- Boxberry
- GLS Bulgaria

Birçok çevrimiçi mağaza, teslimat sürecini optimize etmek üzere bu hizmetlerden faydalanmaktadır.

4.11 Tanıtım ve Pazarlama

2025 yılında Bulgaristan'da pazarlama ve tanıtım, dijitalleşme, influencer pazarlama ve kişiselleştirilmiş iletişim stratejileri gibi temel unsurlarla dinamik bir gelişme göstermektedir.

Dijital pazarlama: 2024 yılında Bulgaristan'da dijital reklam yatırımları 238,8 milyon leva'ya ulaşarak toplam reklam pazarının %35,8'ini oluşturmaktadır. Bu payın 2026 yılında %38,5'e yükselerek 299,5 milyon leva değerine ulaşması beklenmektedir.

PR ajansı MSL Sofia ve pazarlama ajansı Pragmatica tarafından 2024 yılı için yapılan bir araştırmaya göre, Bulgaristan'da influencer pazarlama, markalar ve tüketiciler arasında etkili bir iletişim kanalı olmaya devam ediyor. Araştırma, tüketicilerin, influencer'ların ve markaların tutumlarını kapsayarak başarılı influencer kampanyaları için değerli bilgiler sunuyor.

4.12 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

2025 yılında Bulgaristan'daki tüketici tercihleri ve e-ticaret trendleri, küresel ve yerel etkileri yansıtan önemli değişiklikler göstermektedir buna göre:

Tüketici tercihleri:

- Çevrimiçi alışveriş: 2024'ün ikinci yarısında Bulgarların yaklaşık %64'ü çevrimiçi alışveriş yaptığı görülmektedir.
- Ödeme yöntemleri: Tüketicilerin %55'inin hala kapıda ödemeyi tercih ettiği görülmekle birlikte, Visa, Mastercard, Apple Pay ve Google Pay gibi dijital ödemeler popülerlik kazanmaktadır.
- Güven ve güvenlik: Tüketiciler, çevrimiçi alışverişte güvenliğe büyük önem vermekte ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin net politikalar ve şeffaf iade koşulları olan platformları tercih etmektedirler.

E-ticarettaki trendler:

- Yerelleştirilmiş ve kişiselleştirilmiş deneyimler: Bulgaristan'daki küçük ve orta ölçekli çevrimiçi perakendeciler, yerel tercihler için yapay zeka ve verileri kullanarak kişiselleştirilmiş öneriler ve sanal denemeler sunmaktadır.
- Çevreci ve hızlı teslimat: Aynı gün dahil olmak üzere hızlı teslimat seçenekleri ve elektrikli bisikletler ve dronlar gibi çevreci yöntemlerin kullanımı giderek daha popüler hale gelmektedir.
- Etik ve şeffaflık: Tüketiciler, etik olarak üretilmiş ve sürdürülebilir ürünlere ilgi göstermekte ve bu tür ürünler daha fazla ödeme yapma eğilimine sahip bulunmaktadır.
- Yapay zeka ve öneri sistemleri: Kişiselleştirilmiş öneriler ve tüketici eğilimlerinin analizi için yapay zekanın kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

4.13 Sektörde Vergiler

Raporumuz konusu sektör büyük oranda Gümrük Birliği kapsamında olması sebebiyle gümrük vergisi %0'dır. Bulgaristan'da KDV %20 olarak uygulanmaktadır. Ancak yine de ihracat öncesi, GTİP bilgisi girerek ürüne özel vergileri https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en adresinden ve/veya <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home> adresinden kontrol etmek faydalı olacaktır.

Bununla birlikte, rapor kapsamı fasıl özelinde ülkemiz menşeli ürünlere yönelik yürürlükte herhangi bir ticaret politikası savunma aracı kapsamı önlem bulunmadığı görülmektedir. Söz konusu

önlemler ilişkin olarak <https://tron.trade.ec.europa.eu/investigations/search> adresinde yer alan veri tabanına başvurularak ihracat öncesinde yürürlükte önlem olup olmadığı kontrol edilebilir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Bahse konu sektör, herkesin malumu olduğu gibi son dönemlerde çok hızlı bir şekilde gelişmiş ve halen de gelişmekte olan bir sektördür. Bu nedenle, talebin artmaya devam edeceği ve sektörde yeni gelişmeler oldukça yeni ürünlerin de ortaya çıkacağı ve bunların da yeni fırsatlar doğurabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca Bulgaristan her ne kadar Avrupa Birliği'nin geri kalanı ile kıyaslandığında görece yoksul bir ülke olsa da bu durum her geçen gün olumlu yönde değişmektedir.

Bulgaristan'da internet hizmeti görece ucuz ve kalitelidir. Bu da söz konusu sektöre dolaylı yoldan olumlu etki sağlayabilecek bir diğer unsurdur.

Bununla birlikte Bulgaristan, ülkemiz menşeli ürünlerin sıkça kullanıldığı, neredeyse her alanda ve mağazada Türkiye menşeli ürünlerin sıklıkla görülebildiği bir ülkedir. Bununla birlikte ülkede çok sayıda soydaşımız bulunmakta ve Türk ürünlerini talep etmelerinin muhtemel olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle, Bulgaristan piyasasında Türk menşeli ürünlerin dezavantajının bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Coğrafi yakınlık da gerek taşıma maliyetleri gerekse firmalarımızca operasyonların yönetilmesi ve iletişimin sağlanması açısından yine ön plana çıkan avantajlarımızdan biridir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Elektronik sektörü, ülkemizin henüz tam olarak markalaşmadığı ve görece tanınmadığı bir sektördür. Bu nedenle, özellikle başlangıç aşamasında büyük markalarla rekabet konusunda zorlukların yaşanabileceği değerlendirilmektedir.

Buna ek olarak, önceki bölümde de belirtildiği gibi Bulgaristan'da alım gücü görece düşük olmakta ve Bulgaristan'da nüfus giderek azalmaktadır. Bu da piyasanın daralmasına sebep olmaktadır.

Bulgaristan ara ara siyasi manada istikrar yakalamakla birlikte belli dönemlerde siyasi istikrarsızlıkların ve sık sık seçimlerin yaşandığı bir ülkedir.

7. Elektronik Sektöründe İhracatın Artırılması için Öneriler ve Genel Değerlendirme

Raporun giriş kısmında da belirtildiği gibi ülkemizin geleneksel ihracat ürünlerinden farklı ürünleri içeren bu sektörde ihracatın artmasının öncelikle sabırlı ve kararlı bir şekilde hareket ederek ilerlemekten geçeceği değerlendirilmektedir. İlk aşamada yüksek karlardan ziyade ihracatçılarımızın kalite ve potansiyelinden emin oldukları ürünleri belirli bir süre pazarda tutundurmaya çalışmaları, müşterilerden gelen olumlu olumsuz geri bildirimlerle ürünlerini geliştirmeleri ve aşama aşama ilerlemelerinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu raporun vurgulamak istediği ana fikir ihracatçılarımızın ihracat sepetimizi çeşitlendirmeleri, birim başına değeri daha yüksek ürünleri bu sepete katmalarını sağlamaktır.

Bu bakış açısıyla Bulgaristan'ın son derece uygun bir pazar olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle inovatif ürünlerin Bulgaristan pazarında birkaç yıl tutundurulması ihracatçımızı

tecrübelendirecek ve bir Avrupa Birliği üyesi ülke pazarı kalitesinde üretim yapması konusunda ciddi katkıda bulunabilecektir. Bu tecrübe ilerleyen dönemlerde yalnızca Bulgaristan veya Avrupa pazarında değil tüm Dünya pazarlarında önemli bir avantaj olabilecek böylelikle ihracat potansiyelimizi daha yukarıya çekebilecektir.

Son olarak, elektronik sektöründe daha fazla pazar payına sahip olunmasının günümüzde her geçen gün gelişen ilgili pek çok faaliyet alanında da söz sahibi olunmasına (örn. mobil yazılım, oyun vs.) sebep olabileceği ve ihracatın artışına farklı açılardan da katkısı olabileceği değerlendirilmektedir.

8. Yararlı Adresler

- [Access2Markets](#)
- [Kolay Destek](#)
- [Kolay İhracat Platformu](#)
- [Müşavire Danışın](#)
- [TARIC Veri Tabanı](#)
- [ITC Market Access Map](#)
- [T.C. Ticaret Bakanlığı Bulgaristan Sayfası](#)
- [T.C. Ticaret Bakanlığı Dış Talepler Bülteni](#)

9. Kaynakça

- Access2Markets Veri Tabanı
- Bulgaristan Basınından Derlenen Haberler
- ITC Export Potential Map
- ITC Trade Map
- Statista.com

Ek: Elektronik Ürünler Sektörü Özelinde Faydalı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin İletişim Bilgileri

<i>Bulgarian Branch Association of Electronic Industry and Informatics (BBAEII)</i> <i>Eng.M.Sc. Kiril Zheliazkov, President</i> <i>Mr. Valentin Jikov, Executive Secretary</i>	BIC-IZOT PLC, app. 284 133 Tsarigradsko Chaussee Blvd., 7-th km Sofia 1784 Tel/Fax.: (+359 2) 874 00 31 E-mail: bbkepi@izotbg.net Web: http://bbaeii.webnode.com/
<i>Bulgarian Association of Electrical Engineering and Electronics - BASSEL</i> <i>Mr. ROUMEN ATANASOV, President</i> <i>Mrs. Elza Dimitrova, Executive Secretary</i>	31, Kapitan Andreev Str., 1421 Sofia, Tel.: (+359 2) 963 35 32, 4162617 E-mail: bcee@bcee-bg.org Web: www.bcee-bg.org
<i>Bulgarian Chamber of Commerce and Industry</i> <i>Mr. Tsvetan Simeonov, President</i>	Sofia 9, Iskar Str. Tel: (+359 2) 811 74 00, 987 26 31 Fax: (+359 2) 987 32 09 E-mail: bcci@bcci.bg Web: www.bcci.bg
<i>National Branch Association "Service of Electronic Devices"</i> <i>Mr. DIMITAR LULCHEV, President</i>	j.k. Hadji Dimitar, bl. 136, entr. V Sofia 1510 Tel.: (+359 2) 945 67 51 GSM: +359 887 272 650 E-mail: lulchev@mail.bg, nbs_set@mail.bg Web: www.nbs-set.com
<i>Union of Electronics, Electrical Engineering and Telecommunications (CEEC)</i>	108 "Rakovsky" str. 1000 Sofia, Bulgaria Tel. +359 2 987 97 67 E-mail: ceec@mail.bg Web: http://www.ceec.fnts.bg